

18. ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP RIJEKA I RIJEČANI U MEDICINSKOJ POVJESNICI

Buterin, Toni

Source / Izvornik: **Acta medico-historica Adriatica : AMHA, 2019, 17, 161 - 165**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:645374>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-07**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Medicine - FMRI Repository](#)

18. ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP RIJEKA I RIJEČANI U MEDICINSKOJ POVJESNICI

Punoljetnost znanstveno-stručnog skupa *Rijeka i Riječani u medicinskoj povijesnici* dočekana je 9. studenoga 2018. godine. U organizaciji Hrvatskoga znanstvenog društva za povijest zdravstvene kulture, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i Državnog arhiva u Rijeci osamnaesti znanstveno-stručni skup održan je u izložbenoj dvorani potonjega. U međunarodnom tonu, u prisutnosti domaćih izlagača te izlagača iz Slovenije i Srbije, idejni začetnik skupa i predsjednik Društva prof. dr. sc. Ante Škrobonja s nekoliko je uvodnih riječi o dugogodišnjoj tradiciji skupa, ali i Društva, upoznao prisutne s njihovim svekolikim djelovanjem. Pročelnica Odjela gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb Grada Rijeke Karla Mušković prigodnim je riječima, u ime gradonačelnika i u svoje osobno ime, pozdravila prisutne. Tajnik skupa Bruno Atalić predstavio je program ovogodišnjeg osamnaestog izdanja, od milja zvanog *RI & RI*, kazavši kako prva sesija pripada tematici usko vezanoj uz povijest riječke medicine s devet izlaganja, a druga, s jedanaest izlaganja, šireg je spektra te prepustio riječ Zorici Manojlović, višoj arhivistici DAR-a, koja je kao domaćin zaželjela toplu dobrodošlicu svima i istaknula kako će Državni arhiv u Rijeci i dalje održavati dobru suradnju s Društvom i daljnjom organizacijom skupova.

Prvim izlaganjem *Usporedba nataliteta i mortaliteta u Rijeci sa susjednim gradovima tijekom XIX. stoljeća* Tatjana Čulina iz Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije prikazala je rezultate istraživanja temeljene na podacima iz knjiga krštenih i umrlih, uspoređujući Rijeku s Bakrom, Kastvom i Grobnikom. Marko Medved s Teologije u Rijeci, Katoličko bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dio neistražene prošlosti prve redovničke zajednice u Rijeci, njihov odnos prema medicini i zdravstvu te uspostavi hospitala predstavio je u predavanju *Augustinci riječkoga sv. Jeronima i zdravstvo – prilog povijesti medicine u Rijeci*. U izlaganju pod nazivom *Svetci zaštitnici protiv epidemija kuge – analiza primjera iz sakralnih baština Rijeke*

Fotografija: Robert Doričić

i Osijeka Bruno Atalić s Klinike za radiologiju Kliničkoga bolničkog centra Rijeka usporedio je riječke i osječke kultove svetaca zaštitnika protiv jedne od najsmrtonosnijih pošasti svijeta kojoj se, kao i u većini slučajeva ondašnjeg vremena, pokušavalo stati na kraj medicinski i religijski. Suautorski rad pod naslovom *Prinosi Ivana Dežmana hrvatskome medicinskom nazivlju Mateja Fumić*, vanjska suradnica na Učiteljskom fakultetu u Rijeci, i Diana Stolac s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci predstavile su zajedno. Prikazan je osnovni pregled medicinskog rječnika Ivana Dežmana i njegova medicinskog nazivlja u širem kontekstu ljekarništva i fitologije te užem smislu zoologije i anatomije. Rad Željka Dugca i Ljiljane Dobrovšak pod naslovom *Transferi znanja i stručnjaka u kontekstu geografskog, vremenskog i idejnog miljea: židovski medicinari vezani uz Rijeku* predstavio je Željko Dugac analizirajući dostupne životopise pojedinih židovskih medicinara povezanih s Rijekom poslovno i privatno. U radu *Dr. Ivo Margan – zanemareni kozmopolit iznimnoga značenja za hrvatsku i riječku medicinsku povjesnicu* Igor Eterović i suautor Robert Doričić istražili su dosad zapostavljen i slabo istražen život jednog od velikana riječke medicinske povjesnice, s naglaskom na izniman ugled kakav je stekao na inozemnoj medicinskopolitičkoj sceni. Upotpunjenje dosad već znane biografije s notama neobjavljenih podataka, novih izvora i arhivskih materijala o kirurginji životnog i radnog vijeka zapečaćenog ratovima,

Fotografija: Igor Eterović

Dubravko Habek prikazao je u radu s Markom Mikulecom naslovljenom *Iz liječničke biografije prim. dr. Ljubice Bosner*. Suautorski rad Tonija Buterina i Amira Muzura *Novi prinosi poznavanju života i djela Zvonimira Maretića (1921. – 1989.)*, zagrebačko-riječko-pulskog infektologa *svjetskoga glasa* predstavio je prisutnima Toni Buterin istaknuvši zanemaren i neistražen doprinos, i hrvatskoj i svjetskoj medicini, toksikologa i infektologa koji je prvi u Europi priredio serum protiv otrova crne udovice i prvi u svijetu uspješno na ljudima primijenio serum protiv otrova morskog pauka. U radu *Epidemija zaraznih bolesti u ratnim godinama 1916. i 1917. na području Istre i Kvarnera* Ana Alebić-Juretić predstavila je dosad neistražene dokumente Ratnog arhiva u Beču te ondašnje zabilješke i naredbe pulskog admiraliteta u kojima je vidljiva indirektna poveznica kretanja pojedinih zaraznih bolesti na području Istre i Kvarnera u vrijeme Prvoga svjetskog rata. Tim je radom zaključen „riječki“ tematski blok. Nakon kratke stanke i okrepe uz kavu nastavljena je sesija slobodnih tema koju je otvorila Snježana Paušek-Badždar radom *Stoljeće knjige Frana Bubanovića „Kemija živih bića“ i stoljeće hrvatske medicinske kemije (1918.)* obilježivši tako značajne obljetnice i njihovo medicinsko-historiografsko značenje u režiji utemeljitelja medicinske kemije, odnosno osnivača Medicinsko-kemijskog zavoda Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Još jednu, ovaj put nemilu obljetnicu stogodišnjeg sjećanja na jednu od najvećih i najsmrtonosnijih pandemija koju ljudski rod poznaje i koja je za svoje žrtve rapidno uzimala većinom zdrave i mlade osobe, prikazala je Zvonka

Zupanič Slavec u radu *Španska gripa ob koncu prve svetovne vojne 1918 – 1919*. Zoran Ladić u svom je izlaganju naslovljenom *Nove spoznaje o medicini i zdravstvu u Šibeniku u kasnom srednjem vijeku* analizirao neobjavljene bilježničke, statutarne i narativne izvore potkrijepljene relevantnom literaturom, osvrnuvši se na razvoj šibenskog zdravstva, medicine i najutjecajnijih medicinara toga razdoblja. Dašak slovenske zdravstvene tradicije medicinskih sestara i primalja u obliku nošenja znački, odnosno broševa na odorama, za svaku struku posebno izrađivanih, a dobivenih pri stjecanju diplome prikazala je Duša Fischinger u suautorском radu s Janezom Fischingerom *Diplomske značke medicinskih sester, babic in otroških negovalk v Sloveniji kot dokaz nastanka in razvoja zdravstvenih šol v Sloveniji*. Igor Salopek je u suautorstvu s Hrvojem Cvitanovićem i Ervinom Jančičem predstavio prisutnima rad *Karlovački počeci Štamparovoga javnozdravstvenoga djelovanja 1912. – 1913. godine* o velikanu hrvatske i svjetske medicine, zdravstvenom reformatoru i revolucionaru iz karlovačke perspektive, odnosno vremena kada je kao „sekundarac“ karlovačke Gradske bolnice djelovao i uvelike pridonosio razvoju socijalne medicine i promociji zdravlja te osnažio javnozdravstveni značaj grada na četiri rijeke. Vojteh Cestnik je u radu *Živali in veterinarska služba v Prvi svetovni vojni* prikazao ulogu životinja u Prvome svjetskom ratu, odnosno njihovu uporabu u vojnim operacijama i njihov stupanj stradanja u direktnim borbama, ali i uginuća izazvanih bolestima koje su ih zadesile na frontu. Putopise i objavljenu građu Državnog arhiva u Veneciji te arhivsku građu londonskog *The National Archivesa* istražio je Haris Dajč za potrebe osvjetljenja strahova koji su Jonskim otočjem, ovisno o otoku, prevladavali u populaciji: neki u obliku bojazni od bolesti, a neki pribojavajući se agresora i ondašnjih vladara. Jedno od tri tadašnja izvanbolnička rodilišta na području današnje Krapinsko-zagorske županije te njegovu dvanaestogodišnjem djelovanju u korelaciji s ostala dva izvanbolnička rodilišta do njihova gašenja, odnosno pretvaranja izvanbolničkog u bolničko rodilište istražio je Rajko Fureš u radu pod naslovom *Izvanbolničko rodilište u Klanjcu (1960. – 1972.)*. Eduard Pavlović je, u suautorstvu s Vesnom Pešić, predstavio rad o dobročinstvima dviju starih hrvatskih obitelji: plemićkoj Ožegović i građanskoj Kozulić prateći kroz povijest njihova hvalevrijedna djela, mecenstva i milodarja.

Nakon završenih izlaganja otvorena je diskusija u kojoj su sudjelovali izlagači, ali i sami motritelji skupa sa završnim zahvalama i sumiranjem skupa Brune Atalića u dvije sesije: *Riječku*, uz devet izlaganja s četrnaest istraživača i deset kazivača, i *Slobodnu* koja je programski sadržavala jedanaest izlaganja, od kojih dva nisu održana zbog nedolaska izlagača te je time sesiju realiziralo

trinaest istraživača, od toga devet kazivača. Po samome završetku 18. znanstveno-stručnog skupa *Rijeka i Riječani u medicinskoj povijesnici* održana je i Redovna skupština Hrvatskoga znanstvenog društva za povijest zdravstvene kulture čiji je predsjednik prof. dr. sc. Ante Škrobonja ujedno zahvalio svim sudionicima skupa pozvavši prisutne na prigodan domjenak.

Toni Buterin